

ESCOLA SUPERIOR D'ART DRAMÀTIC
ESCUELA SUPERIOR DE ARTE DRAMÁTICO

1 Dades d'identificació de l'assignatura Datos de identificación de la asignatura					
Nom de l'assignatura Nombre de la asignatura	Espai Sonor / <i>Espacio Sonoro</i>				
Crèdits ECTS Créditos ECTS	2	Curs Curso	3º	Semestre Semestre	1º
Tipus de formació Tipo de formación bàsica, específica, optativa básica, específica, optativa	Obligatòria d'especialitat Obligatoria de especialidad	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura Idioma/s en que se imparte la asignatura			Castellà/Valencià Castellano/Valenciano
Matèria Materia	Música i espai sonor Música y espacio sonoro				
Títol Superior Título Superior	Art Dramàtic Arte Dramático				
Especialitat Especialidad	Direcció Escènica Dirección Escénica				
Centre Centro	Escola Superior d'Art Dramàtic Escuela Superior de Arte Dramático				
Departament Departamento	Veu-Música Voz-Música				
Professorat Profesorado					
e-mail e-mail					
1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación					
Objectius generals (descriptor de la matèria): estudi de la tecnologia, funció i significat dels elements musicals i sons en la posada en escena.					
Contribució a la formació d'un perfil professional que correspon amb un artista, creador, intèrpret i comunicador de signes que s'utilitza a si mateix com a instrument, integrant els seus recursos expressius,cos, veu i els seus recursos cognitius i emocionals, posant-los al servei de l'espectacle.					
Així com el coneixement de la tècnica emprada en el registre/captació, edició i sonorització del so en els espectacles escènics.					

Objetivos generales (descriptor de la materia): estudio de la tecnología, función y significado de los elementos musicales y sonoros en la puesta en escena.

Contribución a la formación de un perfil profesional que corresponde con un artista, creador, intérprete y comunicador de signos que se utiliza a sí mismo como instrumento, integrando sus recursos expresivos, cuerpo, voz y sus recursos cognitivos y emocionales, poniéndolos al servicio del espectáculo.

Así como el conocimiento de la técnica utilizada en el registro/captación, edición y sonorización del sonido en los espectáculos escénicos.

1.2 Coneixements previs *Conocimientos previos*

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Requisits necessaris: Haver aprovat Música

Requisitos necesarios: Haber aprobado Música

2 Competències de l'assignatura *Competencias de la asignatura*

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)

Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

Competències transversals: CT1 Organitzar i Planificar el treball de forma eficient i motivadora. (Molt) CT9 Integrar-se adequadament en equips multidisciplinaris i en contextos culturals diversos. (Quelcom)

Competències generals: CG1 Fomentar l'autonomia i autoregulació en l'àmbit del coneixement, les emocions, les actituds i les conductes, mostrant independència en l'arreglada, anàlisi i síntesi de la informació, en el desenrotllament de les idees i arguments d'una forma crítica i en la seua capacitat per a automotivar-se i organitzar-se en els processos creatius. (Prou)

Competències específiques: CE4 Investigar per a concebre i fonamentar el procés creatiu personal, tant pel que fa a la metodologia de treball com a la renovació estètica.

Competencias transversales:

CT1 Organizar y Planificar el trabajo de forma eficiente y motivadora. (Mucho)

CT9 Integrarse adecuadamente en equipos multidisciplinarios y en contextos culturales diversos. (Algo)

Competencias generales:

CG1 Fomentar la autonomía y autoregulación en el ámbito del conocimiento, las emociones, las actitudes y las conductas, mostrando independencia en la recogida, análisis y síntesis de la información, en el desarrollo de las ideas y argumentos de una forma crítica y en su capacidad para automotivarse y organizarse en los procesos creativos. (Bastante)

Competencias específicas:

CE4 Investigar para concebir y fundamentar el proceso creativo personal, tanto en lo que se refiere a la metodología de trabajo como a la renovación estética.

3 Resultats d'aprenentatge <i>Resultados de aprendizaje</i>	
RESULTATS D'APRENENTATGE RESULTADOS DE APRENDIZAJE	COMPETÈNCIES RELACIONADES COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Conèixer els elements sonors: melodia, harmonia, ritme, timbre i textura com a fonaments de l'espai sonor. La seua funció i significat. 2. Desenvolupar la capacitat i l'anàlisi auditiva per a aprofundir en el coneixement i significat dels elements sonors. 3. Diferenciar els elements sonors així com el seu efecte en l'oïdor a través de l'anàlisi teòrica i auditiva. 4. Conèixer la funció dels elements sonors en diferents estils musicals 5. Conèixer a compositors rellevants de diferents estils a través del seu 6. Conèixer l'espai sonor teatral, el disseny de so i les funcions i fases del treball del dissenyador de so. 7. Conèixer el valor dramàtic de la música a través de la història del teatre i de l'anàlisi. 8. Coneixer la tècnica emprada per la reproducció sonora en una sala de teatre. <i>1. Conocer los elementos sonoros: melodía, armonía, ritmo, timbre y textura como fundamentos del espacio sonoro. Su función y significado.</i> <i>2. Desarrollar la capacidad y el análisis auditivo para profundizar en el conocimiento y significado de los elementos sonoros.</i> <i>3. Diferenciar los elementos sonoros así como su efecto en el oyente a través del análisis teórico y auditivo.</i> <i>4. Conocer la función de los elementos sonoros en diferentes estilos musicales.</i> <i>5. Conocer a compositores relevantes de diferentes estilos a través de su lenguaje.</i> <i>6. Conocer el espacio sonoro teatral, el diseño de sonido y las funciones y fases del trabajo del diseñador de sonido.</i> <i>7. Conocer el valor dramático de la música a través de la historia del teatro y del análisis.</i> <i>8. Conocer la técnica utilizada en la reproducción sonora en una sala de teatro.</i>	CG1 y CE4 CG1 y CE4 CG1 y CE4 CT1, CG1 y CE4 CG1 y CE4 CG1 y CE4 CT9, CG1 y CE4 CG1 y CE4 CG1 y CE4 CG1 y CE4 CG1 y CE2 CT1, CG1 y CE4 CG1 y CE4 CG1 y CE4 CT9, CG1 y CE4 CG1 y CE4

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
PART I Unitat 1. Melodia i ritme. Coneixement teòric i anàlisi auditiva. El dissenyador de so, funció i procés de treball. Disseny espai sonor: fase preproducció. Unitat 2. Harmonia, timbre i intensitat. Coneixement teòric i anàlisi auditiva. Disseny espai sonor: fase producció i fase disseny en sala. Unitat 3. Textura. Coneixement teòric i anàlisi auditiva. Valor dramàtic de la música. Recorregut històric. Unitat 4. La música com un component més en l'anàlisi de l'espectacle.	Setmanes 3a i 4a de setembre. Setmanes 1a i 2a d'octubre Setmanes 3a i 4a d'octubre Setmana 1a de novembre
PART II Unitat 1. Descripció d'espai sonor. Anàlisi del seu significat dramàtic expressiu. Unitat 2. Tècniques bàsiques d'enregistrament i edició digital de so. L'edició com a eina creativa. Unitat 3. Pràctiques d'enregistrament i edició amb intencionalitat expressiva creativa. Presentació dels resultats	Novembre Novembre/Decembre Decembre/Gener
PARTE I <i>Unidad 1. Melodía y ritmo. Conocimiento teórico y análisis auditivo. El diseñador de sonido, función y proceso de trabajo. Diseño espacio sonoro: fase preproducción.</i> <i>Unidad 2. Armonía, timbre e intensidad. Conocimiento teórico y análisis auditivo. Diseño espacio sonoro: fase producción y fase diseño en sala.</i>	Semanas 3ª y 4ª de septiembre. Semanas 1ª y 2ª de octubre

<i>Unidad 3. Textura. Conocimiento teórico y análisis auditivo. Valor dramático de la música. Recorrido histórico.</i>	Semanas 3ª y 4ª de octubre
<i>Unidad 4. La música como un componente más en el análisis del espectáculo.</i>	Semana 1ª de noviembre
PARTE II	
<i>Unidad 1. Descripción de espacio sonoro. Análisis de su significado dramático expresivo.</i>	Noviembre
<i>Unidad 2. Técnicas básicas de registro i edición digital del sonido. La edición como herramienta creativa.</i>	Noviembre/Diciembre
<i>Unidad 3. Prácticas de registro y edición de sonido con intencionalidad expresiva creativa. Presentación de resultados.</i>	Diciembre/Enero

5 **Activitats formatives**
*Actividades formativas***5.1** **Activitats de treball presencials**
Actividades de trabajo presenciales

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. <i>Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc.</i> <i>Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.</i>	Adquisició progressiva d'habilitats i coneixements per a arribar a aconseguir els resultats de l'aprenentatge 1-12 de l'apartat 3 de la present guia docent amb l'ajuda i supervisió del professor <i>Adquisición progresiva de habilidades y conocimientos para llegar a alcanzar los resultados del aprendizaje 1-12 del apartado 3 de la presente guía docente con la ayuda y supervisión del profesor</i>	24 h
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. <i>Aplicación de conocimientos interdisciplinares.</i>		
Tutoria <i>Tutoría</i>	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc. <i>Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.</i>		
Avaluació <i>Evaluación</i>	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. <i>Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.</i>	Demostració en diverses proves per part de l'alumne que ha aconseguit o no els distints resultats de l'aprenentatge exposats en l'apartat 3 de la present guia docent <i>Demostración en diversas pruebas por parte del alumno de que ha alcanzado o no los distintos resultados del aprendizaje expuestos en el apartado 3 de la presente guía docente</i>	6 h
SUBTOTAL			30 h

5.2 Activitats de treball autònom
Actividades de trabajo autónomo

ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	Estudi i assimilació per part de l'alumne de diverses habilitats i coneixements per a aconseguir els resultats de l'aprenentatge exposats en l'apartat 3 de la present guia docent <i>Estudio y asimilación por parte del alumno de diversas habilidades y conocimientos para alcanzar los resultados del aprendizaje expuestos en el apartado 3 de la presente guía docente</i>	20 h
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias, ... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>		
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,... <i>Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,...</i>		
SUBTOTAL			20 h
TOTAL			50 h

6 **Sistema d'avaluació i qualificació**
*Sistema de evaluación y calificación***6.1** **Instruments d'avaluació***Instrumentos de evaluación**Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,...**Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...*

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ <i>INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN</i>	Resultats d'Aprenentatge avaluats <i>Resultados de Aprendizaje evaluados</i>	Percentatge atorgat (%) <i>Porcentaje otorgado (%)</i>
PART I/PARTE I Exàmen teòric. <i>Examen teórico.</i>	<i>Números: 1,2,3,4,5,6 y 7.</i>	<i>100% de la nota parcial I</i>
PART I/PARTE II Exàmen teòric. <i>Examen teórico.</i>	 6, 7.	 <i>40% de la nota parcial II</i>
 <i>Presentació Pràctica d'un Espai sonor davant d'una escena/ambient escènic determinat de lliure elecció.</i> <i>Presentación práctica de un espacio sonoro ante una escena/ambiente escénico determinado de libre elección.</i>	 6,7.	 <i>60% de la nota parcial II</i>

La part I i la part II tindran un valor d'un 50% cadascuna d'elles en la nota global.		
La parte I y la parte II tendrán un valor de un 50% cada una de ellas en la nota global.		

6.2 **Criteris d'avaluació i dates d'entrega***Criterios de evaluación y fechas de entrega*

-Es tindrà en compte la participació, l'actitud i la implicació de l'alumne. Es podrà pujar fins a 1 punt la nota parcial en cadascuna de les parts I i II.

-Una actitud passiva o negativa podrà baixar la nota mitjana obtinguda en la realització de les proves o exàmens.

-L'ús del mòbil està prohibit a l'aula. L'ús d'altres dispositius com a tauletes, ordinadors, etc. serà exclusiu per a treballar els continguts de l'assignatura.

- El professor només repetirà una prova a un alumne que no haguera pogut assistir en el cas que aquest aporte la justificació oportuna. S'establirà una altra convocatòria per a aquesta prova, però de no concórrer a aqueixa convocatòria, la qualificació seria "0,0". El termini per a la presentació de l'o els justificants serà el de l'últim dia de classes corresponent a aqueix semestre establert per Direcció d'estudis. Només s'acceptaran justificants originals.

- Cada matrícula comporta dues convocatòries d'avaluació, primera i segona (excepte per als casos en els quals ja s'hagen consumit prèviament tres convocatòries).

-Per tant, cada alumne/a de primera matrícula té opció a dues convocatòries en cada assignatura. En el cas que l'estudiant supere el 20% de faltes d'assistència sobre el total de les hores lectives presencials de l'assignatura, i aquestes no estiguen justificades documentalment per malaltia o una alta causa legal, perdrà el dret a l'avaluació continua i no podrà suspendre automàticament la primera convocatòria. És a dir, podrà presentar-se a la primera i segona convocatòria però no li contarà cap nota dels treballs desenvolupats durant el semestre en el procés d'avaluació contínua (notes parcials de treballs realitzats al voltant de les diferents unitats didàctiques).

-El "No presentat/da" és un no aprovat sense nota numèrica, que s'aplicarà quan el professorat manque d'elements de valoració per a establir criteris de qualificació i consumeix convocatòria.

-Se tendrá en cuenta la participación, la actitud y la implicación del alumno. Se podrá subir hasta 1 punto la nota parcial de cada una de las partes I y II.

-Una actitud pasiva o negativa podrá bajar la nota media obtenida en la realización de las pruebas o exámenes.

-El uso del móvil está prohibido en el aula. El uso de otros dispositivos como tablets, ordenadores, etc. será exclusivo para trabajar los contenidos de la asignatura.

- El profesor sólo repetirá una prueba a un alumno que no hubiera podido asistir en el caso de que éste aporte la justificación oportuna. Se establecerá otra convocatoria para dicha prueba, pero de no concurrir a esa convocatoria, la calificación sería "0,0". El plazo para la presentación del o los justificantes será el del último día de clases correspondiente a ese semestre establecido por Jefatura de Estudios. Sólo se aceptarán justificantes originales.

-Cada matrícula comporta dos convocatorias de evaluación, primera y segunda (excepto para los casos en los que se haya consumido previamente tres convocatorias).

-Por tanto, cada alumno/a de primera matrícula tiene la opción a dos convocatorias en cada asignatura. En el caso de que el estudiante supere el 20% de faltas de asistencia sobre el total de las horas lectivas presenciales de la asignatura, y estas no están justificadas documentalment por enfermedad o alguna otra causa legal, perderá el derecho a la evaluación continua y no podrá suspender automáticamente la primera convocatoria. Es decir, podrá presentarse a la primera y segunda convocatoria pero no le contará ninguna nota de los trabajos desarrollados durante el semestre en el proceso de evaluación continua (notas parciales de trabajos realizados sobre las distintas unidades didácticas)

-El "No presentado/a", es un no aprobado sin nota numérica, que se aplicará cuando el profesorado carezca de elementos de valoración para establecer criterios de calificación, consumiendo convocatoria.

6.3 Sistemes de recuperació

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

-Segona Convocatòria: S'aplicaran els instruments d'avaluació o proves descrites en l'apartat 6.1.

- Es consultarà la data de la segona convocatòria en el calendari de convocatòries oficial del Centre.

-Segunda Convocatoria: Se aplicarán los instrumentos de evaluación o pruebas descritas en el apartado 6.1.

- Se consultará la fecha de la segunda convocatoria en el calendario de convocatorias oficial del Centro.

7

Bibliografia

Bibliografía

PART I

-Roy Bennett.(1992) *Investigando los Estilos Musicales*. Editorial AKAL/Entorno Musical

-Joost Langeveld.(1989) *Escuchar y mirar*. Editorial AKAL/Entorno Musical

- Iglesias Simón, Pablo.(2015) El espacio sonoro y el diseñador de sonido: arte y oficio. Ponencia realizada en el marco del XXIV Seminario Internacional del SELITEN@T: Teatro y Música en los inicios del siglo XXI. Madrid:Editorial Verbum,2016.Págs. 80-101.

-Alabor Lloret, Ester. (1981-2017) La compañía valenciana Bambalina Teatre Practicable: análisis de una poética escénica y musical en evolución. Tesis Doctoral. Universidad de Oviedo. Departamento de Historia del Arte y Musicología.

PART II

www.edictorialia.com/deep-listening-una-practica-para-la-composicion-sonora-de-pauline-oliveros/

-Sonograma. Revista de pensament musical.

Espais Sonors-Part I

Joan Bagés i Rubí

(PDF)

-(Pausa) Quadern de teatre contemporani

El so en l'escena teatral

Pepe Bel

(PDF)

-Diseño de sonido, espacio sonoro y sonoturgia

Pablo Iglesias simon

(PDF)